

Balytė Marijona

Liaudies poetė **Marijona Balytė-Vilimienė** gimė 1865 m. Slavinčiškyje, ūkininkų šeimoje. Tėvams mirus, paveldėjo namus ir valaką žemės. Būdama 24 m. ištekėjo už Justino Vilimo, kuris atėjo į jos namus, užaugino dukrą Uršulę. Buvo savamokslė, bet gerai rašė ir skaitė lietuviškai ir rusiškai. Mokėsi savarankiškai, padedama Kupiškio klebono Kleopo Kozmiano, kuris skatino kurti eiles. Daug metų giedojo Kupiškio bažnyčios chore, bendravo su kunigais, kitais inteligentais, Pajuodupėje gyvenusia poete Uršule Tamošiūnaite. Nuo vaikystės kūrė vaizdelius, eiles. Įvairiuose susiėjimuose be pasirengimo galėjo eiliuotai padeklamuoti, gražiai pakalbėti. Galbūt todėl buvo visur kviečiama, turėjo 40 krikštavaikių, 35 vestuvėse buvo pamerge arba svočia. Sulaukusi 30 metų nustojo rašiusi, atsidėjo šeimai, ūkiui. Savo ir kitų kūrybą ji persirašinėjo į sąsiuvinius, kurie eidavo iš rankų į rankas. Mirė 1937 02 01 Slavinčiškyje. Jau po mirties kunigas Juozas Prunskis tuos sąsiuvinius (apie 500 psl.) įrišęs į kietus viršelius. Pokario metais Balių namuose būta dažnų kratų, kurių metu jos eilėraščiai dingo. Eilėraštis „Vosara“ išspausdintas A. Baranausko sudarytame tarmiškų tekstų rinkinyje *Litaische Mundarten* (Leipzig, 1920), „Kupiškėnų kroštas“ ir „Kamarala“ – „Kupiškėnų mintyse“. Keletas eilėraščių išlikę Mokslų akademijos bibliotekos rankraštyne bei Kupiškio etnografijos muziejuje. M. Balytės kūryboje apdainuojama gamta, kaimo darbai ir vargai. Prieš mirtį ji sudegino paskutinę savo nuotrauką, sakydama: „Dulkele buvau, dulkele ir turiu pavirsti“. Prašė kukliai palaidoti, nestatyti paminklą. Jos dukra Uršulė Šiliniene prašymą patenkino – ant kapo Kupiškio kapinėse pastatė tik mažą betono kryželį.